



Rozhovor

„Lidé dnes doceňují práci pečovatelek, pro ně samotné je to nesmírně důležité,“ upozorňuje ředitelka pečovatelského centra

Praha (27. března 2020) - O situaci v pobytových sociálních službách média v posledních dnech informují častěji. Vypjaté období zažívají ale i ty terénní. Nároky na podporu pečovatelských služeb jsou vysoké. V těchto dnech jsou nuceny k řadě nelehkých rozhodnutí, musí čelit strachu i dalším emocím klientů i jejich rodin a přitom všem se snažit udržet funkční týmy. Jednu z takových terénních služeb provozuje i Pečovatelské centrum Prahy 7. O tom, jak se snaží čelit vývoji událostí posledních dní s vědomím, že může být i hůř, hovoří ředitelka celé organizace Martina Pojarová a vedoucí pečovatelské služby Bedřiška Kotmelová.

„Poslední týden už používám vojenskou terminologii, že jsme v bitvě, v zákopové válce, protože naše cílová skupina je opravdu velmi ohrožená, z 95 % jsou to senioři, a my musíme dělat všechno proto, aby dopad všech možných opatření na ně dolehl co možná nejméně. Chceme, aby to přežili nejen fyzicky, ale i psychicky,“ vypráví Martina Pojarová o balancování mezi restrikcemi a zachováním kvality života klientů centra.

Co vám v těchto dnech dělá radost?

Vedoucí pečovatelské služby: My jsme byli dojatí z doma šitých roušek. Zažíváme neskutečnou podporu od mnoha lidí. Když za vámi přijde profesorka matematiky z Keplerova gymnázia a řekne, že se postará o nákupy, že to všechno zorganizuje, zavolá studentům. A vy pak vidíte, že do prvních nákupů vloží ještě i své peníze, a studenti, kteří slíbili: „ano paní profesorko, budeme tam ve tři“, že tam jsou připravení, tak to vám padá čelist. To je nádhera! A potom neuvěřitelná loajalita našich zaměstnanců, jejich přístup a profesionalita! Myslím, že v lidech jako jsou oni, je poklad naší společnosti.

A naopak, co s vámi pohne?

Vedoucí pečovatelské služby: Na začátku nouzového stavu jsme obcházeli obyvatele domů s byty zvláštního určení, takzvaných domů s pečovatelskou službou, a ptali jsme se i ostatních obyvatel, kteří normálně naše služby nevyužívají, jestli od nás něco nebudou potřebovat, tak jsme tam narazili na takového šmrncovního pána. Ten nám řekl, že nakoupit si on určitě zvládne sám, že se alespoň trochu vyvětrá. Když jsme mu ale vzápětí nabídli, jestli by nestál o to, abychom mu čas od času zatelefonovali, tak úplně zjihnul, vstoupily mu slzy do očí a řekl, že za to by byl hrozně moc rád! Mně to dojíká ještě i teď, jak o tom mluvím.

Jak vaše pečovatelská služba čelí nebezpečí spojeným s šířením nového koronavirového onemocnění?

Ředitelka centra: My už v době jarních prázdnin jsme se snažili eliminovat zdroj nákazy. Zjišťovali jsme, jestli někdo z rodin našich klientů, nebyl náhodou v Itálii? Potvrdilo se nám to pouze ve dvou případech, kdy jsme si v těch rodinách domluvili čtrnáctidenní karanténu a náhradní způsob poskytování péče. Ve sledu událostí se mi zdá, že to bylo tak dva roky zpátky, ale ono je to jen pár neděl. Naší prioritou bylo od začátku ochránit klienty, ale i zaměstnance.



Vedoucí pečovatelské služby: *Potom jsme na jednotlivých okrscích zmapovali, kdo z klientů se neobejde bez naší pomoci a nemá nikoho jiného, kdo by se o něj mohl případně postarat. A také, u koho bychom mohli péči s někým, třeba z rodiny, sdílet, případně by nás mohl plně zastoupit, protože je nyní doma. Zjišťovali jsme to pro případ, že by část našich pečovatelek musela do karantény, nebo by onemocněla. Nyní se snažíme především orientovat na nezbytnou péči o klienta, jako je pomoc s hygienou, oblékáním, najedením, připomenutím užití léků, nebo orientací - zkrátka na pravidelnou podporu během dne, bez které se naši klienti neobejdou. Zároveň pomáháme klientům dojednat náhradní termíny plánovaných kontrol u lékařů, protože je za současného stavu k nim vozíme pouze v akutních případech. Skvělé je, že se nám podařilo navázat spolupráci s jednou lékárnou. S doktorem jsme domluveni, že pečovatelkám, nebo klientům posílají e-recepty, které přeposíláme kontaktní osobě, a v lékárně nám následně všechno připraví. Tam je pak vyzvedne dobrovolnice a předá našim pečovatelkám, které je roznesou klientům. I tím se snažíme minimalizovat riziko nákazy.*

Stejně jako v případě nákupu i tato pomoc dalších dobrovolníků a spolupráce s jednou lékárnou snižuje riziko nákazy i u pečovatelek. Pracoviště také určitě desinfikujete, uvažujete i o nějaké formě zálohy pečovatelek?

Vedoucí pečovatelské služby: *Nyní uvažujeme o úplné separaci okrsků, ale i o možnosti, že se vytvoří týmy B, které pošleme domů. Od tohoto týdne začne fungovat přerozdělení okrsků, což je obrovský zásah do fungování celé pečovatelské služby a já jen doufám, že to naši klienti pochopí. Když se pečovatelky nebudou potkávat, což pro ně sice bude kruté, existuje větší šance, že se služba nebude muset v případě prokázané nákazy zavřít celá. Podle hygieničky by do karantény musely jen kontakty delší než 15 minut. Těžko si ale nyní lze představit, že by takové vypětí pečovatelek zvládly déle než třeba 14 dní.*

Máte dostatek pečovatelek?

Vedoucí pečovatelské služby: *Zatím ano. Navíc domlouváme, že by v tomto týdnu už měla přijít výpomoc z řad studentů sociálních oborů. O to jsem na magistrátu požádala okamžitě po zveřejnění této pracovní povinnosti. A dnes mi volali, že dvě studentky by měly být už připravené a dalších pět v následujícím týdnu. A právě v této souvislosti uvažuji, že bych část pečovatelek poslala domů, aby byly v záloze pro případ, že by někdo z pracovníků onemocněl, anebo musel do karantény. V takovém případě by museli nastoupit další studenti či dobrovolníci a bylo by třeba, aby je někdo naučil, jak pečovat zvláště o klienty upoutané na lůžko či se závažnějšími chronickými onemocněními.*

Ředitelka centra: *Musím říct, že všichni zaměstnanci fungují neuvěřitelně. Bála jsem se, kolik lidí se může hodit marod, nebo bude chtít hlídat děti, vnučata, nic z toho se ale nestalo. Jsou velmi loajální ke klientům.*

Mohou se na vás obracet i jiní lidé z Prahy 7?

Ředitelka centra: *Jsmo domluveni s městskou částí, že se o lidi, kteří nejsou našimi klienty, postará úřad, který pro tento účel provozuje linku pomoci a dobrovolnické centrum. Kdyby se ale objevil člověk, který by potřeboval i naše služby - pomoc s hygienou, podáním stravy atp., tak ho samozřejmě neodmítneme. Rozhodně ale nepřijímáme zájemce pouze o dovezení oběda, protože byl zvyklý chodit do restaurace a teď nemůže. Za tímto účelem jsme předali naše „obědové know how“ městu, aby to mohlo zajistit a my se mohli soustředit na činnosti, ve kterých jsme nezastupitelní.*

Jak jste na tom s ochranným materiálem, protože o tom se teď mluví úplně nejvíc?

Ředitelka centra: *Zajištění bezpečnostních pomůcek, to bylo hlavní náplní mé práce. Roušky nebyly, respirátory jsme neúspěšně sháněli už před měsícem, snažili jsme se to medializovat, ale nebylo to*



k ničemu. První oficiální dodávku ochranného materiálu, stejně s pouze dvojkovými respirátory, jsme dostali teprve před několika dny. Trojkové nám přijdou, asi až bude po všem. Ručně šité roušky máme ale pro všechny. Šijeme si je za pomoci mých kamarádek a dalších dobrovolnic. Samy jsme si sehnaly také nano textilii a z té je šijeme také.

Vedoucí pečovatelské služby: *Společně vytvořily prototyp nanoroušky, která vydrží pět dní. Po konzultaci s lékařkou nám bylo doporučeno, že pokud přijdeme do styku s kašlajícím klientem, ať si přes ni dáme ještě jednorázovou chirurgickou, a tu pak hned vyhodíme. Dál šijeme také látkové roušky, které rozdáváme i klientům. Co se na poslední chvíli podařilo ještě z různých zdrojů získat, byly také desinfekce. Na plýtvání to není, ale nějakou zásobu máme. S rukavicemi zatím nebyl problém a doufám, že ani nebude.*

A co ochranný oděv pro případ, že byste se měli starat i o někoho s prokázanou nákazou COVID-19?

Vedoucí pečovatelské služby: *To je problém! Hovořila jsem s jednou lékařkou, která se snažila zajistit péči o nesoběstačného seniora, který se po prodělání koronavirového onemocnění vracel z nemocnice domů již po prvním negativním testu. Jenomže oficiálně zdravým bude uznán až po druhém takovém, který mu udělají až doma. Ten člověk se ale mezitím sám o sebe doma nepostará, potřebuje pomoc terénní sociální služby, což pro pečovatelky nebude bez rizika. A na tohle my prostě připravení nejsme, protože v tuto chvíli máme pouze tři ochranné oděvy. Na druhou stranu samozřejmě chápu, že nemocnice potřebují rychle uvolňovat kapacity pro další nemocné. Vidím to jako vážný systémový problém, který je nutné rychle řešit. Už jsem o tom informovala i sociální odbor naší městské části.*

Několikrát jsme během rozhovoru narazily na to, že v tomto krizovém režimu jsou vaší velkou oporou dobrovolníci. Hlásí se vám sami?

Ředitelka centra: *Hned na začátku jsem zaujala strategii vycházet z okruhu lidí, které známe a kterým můžeme věřit. Mám v tom určitou zkušenost, protože jsem v minulosti několik dobrovolnických projektů vedla, a v tomto případě bylo potřeba jednat rychle. Jsem navázána na jeden woodcrafterský oddíl, což je organizovaný spolek lidí, kteří se znají, je na ně spoleh, takže využíváme hlavně je a ještě i skauty. Původně jsme chtěli dobrovolnický program budovat až tak někdy za dva roky, tak ho máme již déle než týden. Někdo zajišťuje nákupy, pomáhá s administrativou, stará se o aktivity v odlehčovacím centru, radí v oblasti IT, organizuje sklad ochranného materiálu či desinfikuje pracoviště.*

Chtěla bych všem veřejně poděkovat, protože to, co dělají, je opravdu mimořádné! A nejde jen o to, že nám dávají hodiny a hodiny svého času, ale pro nás jsou i velikou morální podporou. Že do takovéto oldschoolové organizace se sjíždějí na kolech mladí lidé z různých koutů Prahy, že přijíždějí kamarádi kamarádů, které já ani všechny neznám, je prostě ohromné. Najednou mám pocit, že jsme vidět, že mezi těmi všemi dobrovolníky děláme dobré jméno tomu, co děláme. Že si teď lidé uvědomují, že je ta naše práce důležitá, protože jsou sami odříznutí od babičky, co bydlí např. v Českých Budějovicích. Takto aspoň vědí, že ani tam nezůstane bez pomoci. Když jsem našim pečovatelkám teď předávala první nanoroušky, ukazovala jsem jim fotky holek, které jim je šily ve sklepních prostorách - jedna studentka z Liberce, druhá kadeřnice a další. Chtěla jsem, aby věděly, co jsou pro ně jiní schopní podstoupit a že jako pečovatelky dnes rozhodně nejsou neviditelné. Že si lidé fakt cení jejich práce.